

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-2>

УДК 338.48-6:641.5

ЧОРНОГОРІЯ ЯК ПОПУЛЯРНИЙ НАПРЯМОК В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ

MONTENEGRO AS A POPULAR DESTINATION IN INTERNATIONAL TOURISM AND TOUR OPERATORS' OFFERS ON THE UKRAINIAN MARKET

Аніпко Наталія Петрівна

кандидат географічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6590-0558>

Іванунік Віталій Олександрович

кандидат географічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3879-1998>

Андрусак Наталя Степанівна

кандидат біологічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0309-202X>

Anipko Nataliia, Ivanunik Vitalij, Andrusyak Natalia
Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

Український туристичний ринок постійно розвивається, прилаштовується до нових умов, стає більш різноманітним, створює нові робочі місця, більші можливості для громадян України отримувати якісні туристичні продукти та послуги тощо. Однією з країн, яка входить до переліку популярних туристичних напрямків серед громадян України, є Чорногорія. На міжнародному туристичному ринку ця країна протягом останніх десяти років також заслужено користується популярністю в туристів. У статті з'ясовані причини популярності Чорногорії, представлені особливості розвитку туризму в країні на сучасному етапі його розвитку, проаналізовані пропозиції по напрямку Чорногорія на 2026 рік від провідних туристичних операторів (ТО), які працюють на українському туристичному ринку. Це такі туристичні оператори як Accord Tour, Adriatic Travel, ALF, Coral Travel, Itravel, Join UP!, Kompas, Tango Travel, TEZ Tour. Аналіз пропозицій туристичних операторів по Чорногорії для українського туристичного ринку показав, що вони досить різноманітні. Пропозиції представлені як пакетними турами, так і окремими послугами туристичних операторів (продаж авіаквитків, продаж автобусних квитків, підбір на запит туристів готелю з готельної бази тощо).

Ключові слова: туристичний оператор, туризм, пропозиції, Чорногорія, курорти.

The Ukrainian tourism market is constantly developing, adapting to new conditions, becoming more diverse, creating new jobs, greater opportunities for Ukrainian citizens to obtain high-quality tourism products and services, etc. One of the countries that is included in the list of popular tourist destinations among Ukrainian citizens is Montenegro. Over the past ten years, this country has also deservedly enjoyed popularity among tourists on the international tourism market. The article explores the reasons for Montenegro's popularity, presents the features of tourism development in the country at the current stage of its development, and analyses offers for Montenegro for 2026 from leading tour operators (TOs) working in the Ukrainian tourism market. These are tour operators such as Accord Tour, Adriatic Travel, ALF, Coral Travel, Itravel, Join UP!, Kompas, Tango Travel, TEZ Tour. Among the main reasons for Montenegro's popularity are its striking diversity and picturesque natural landscapes. This is evident across a relatively small area, as Montenegro is a compact country. A number of the country's natural sites are unique. This is combined with a rich historical and cultural heritage, resulting in a wealth of excursion programmes and the opportunity to combine beach holidays with various types of tourism. An analysis of tour operators' offers for Montenegro for the Ukrainian tourism market showed that they are quite diverse and numerous. The offers are

presented both as package tours and as individual services of tour operators (sale of airline tickets, sale of bus tickets, selection of hotels from the hotel base at the request of tourists). Coach tours and flight programmes to Montenegro in 2026 run from late April to late October. The peak period for tour operators' offers falls during the summer months. The Ukrainian cities from which coach departures to Montenegro take place include Lviv, Lutsk, Kyiv, Odesa and others. Every year, the range of departure points for coach tours or transfers to Montenegro becomes increasingly diverse, indicating a rise in demand for the country. Most departures to Montenegro, and most frequently in tour operators' offers, use Chisinau as the departure airport, with Tivat as the destination airport in most cases and Podgorica less frequently.

Keywords: tour operator, tourism, offers, Montenegro, resorts.

Постановка проблеми. Чорногорія – це одна з країн, яка заслужено користується популярністю в туристів з усього світу. Український туристичний ринок також має немало пропозицій від ТО, які сьогодні спеціалізуються по цьому напрямку. Наявність пропозицій свідчить про популярність Чорногорії серед громадян України. Не зважаючи на російсько-українську війну, туристична галузь в нашій країні продовжує існувати, розвиватися та вдосконалюватися. У статті розкриті причини популярності Чорногорії та з'ясовані особливості розвитку туризму в цій країні, здійснено аналіз туристичних пропозицій різних ТО, які представлені на українському туристичному ринку в 2026 році.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В іноземних публікаціях є багато досліджень присвячених різноманітним складовим туристичної сфери Чорногорії, особливо у працях науковців з цієї країни. Наприклад, дослідження присвячені розвитку туризму в Чорногорії загалом або перевагам та недолікам розвитку окремих видів туризму (медичного, спортивного, культурного й інших), туристичній політиці країни, змінам на ринку туристичних послуг тощо. Зокрема, дослідження Jakšić A., Janković M., Šerić N. [16] присвячене вивченню переваг та недоліків розвитку медичного туризму в Чорногорії, а дослідження Vukčević N., Vukčević N. – розвитку культурного туризму і його перспективам у країні [22]. У статті Micić J., Denda S., Petrović M. [17] висвітлюються питання туристичної політики Чорногорії. Результати цього дослідження показали, що сезонність є основною перешкодою для збалансованого розвитку туризму в Чорногорії, та виявили необхідність розвитку нової стратегії розвитку туризму в країні. У дослідженні Szumańska W. та Wiśniewska A. [21] аналізуються зміни на ринку туристичних послуг Чорногорії, туристичні потоки тощо. Важливими також є дослідження, які здійснюються в країнах для яких Чорногорія є популярним туристичним напрямком. Наприклад,

Україна. Тому вважаємо за необхідне проведення досліджень присвячених Чорногорії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У статті нами були вперше проаналізовані пропозиції по Чорногорії туристичних операторів, які представлені на туристичному ринку України. Для прикладу нами був обраний 2026 рік.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є з'ясування причин популярності Чорногорії, особливостей розвитку туризму в країні та аналіз пропозицій від ТО, які представлені на українському туристичному ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чорногорія як туристичний напрямок вже тривалий час користується популярністю серед громадян різних країн і України зокрема. Вже у самій назві країни відображається одне з її природних багатств та туристичних ресурсів – густі гірські ліси, якими вкрита більша частина країни. З 2007 року спостерігається стабільне зростання попиту на сферу туризму в Чорногорії. Середньовічний темп зростання складає 6,6% [19]. В останні десятиліття Чорногорія стала все більш популярним напрямком для туристів як «невідкрита перлина» Адріатики. Країна має узбережжя довжиною 293 км, з яких 73 км – це мальовничі пляжі та численні туристичні центри від Ульциня до Герцег-Нові [16].

Чорногорія – це країна з 150-річною традицією організованого туризму. Розвиток туризму пов'язаний із будівництвом у країні перших житлових комплексів у другій половині XIX та на початку XX століття, які приймали відвідувачів.

Сьогодні активний туристичний сезон у Чорногорії триває з травня до вересня місяця включно. Це саме той час, коли є можливість поєднати купання в морі з іншими видами відпочинку, якими Чорногорія багата. У 2023 році Чорногорію відвідали 2,447 млн. іноземних туристів [13], у наступному 2024 році цей показник змінився мало

і становив – 2, 446 млн. туристів [14]. Аналіз статистичної інформації показав, що більша частина туристів відвідує популярні морські курорти Адріатичного узбережжя Чорногорії. У 2024 році 93,8% всіх туристів, які відвідали країну, обрали морські курорти [20]. На першому місці за відвідуваністю Будва – 798,94 тис. туристів від загальної кількості у 2023 році або 32,65%, на другому – Герцег-Нові – 371,09 тис. (15,16%), на третьому – Ульцинь – 326,5 тис. (13,34%), далі йдуть Бар – 250,56 тис. (10,24%) та Котор – 231,27 (9,45%). У 2024 році ці показники майже не змінилися. У 2023 та 2024 роках туристи більше, ніж з шести десяти країн світу відвідали Чорногорію. Найбільша кількість туристів припадає на балканські країни – Боснію та Герцеговину, Сербію, Косово. Відповідно в середньому за 2023 та 2024 роки цей показник становив майже третину всіх іноземних туристів – 31,41%. Також аналіз статистики показав, що громадяни України за кількістю відвідувань Чорногорії у 2023 та 2024 роках перебувають на одинадцятому місці – 63,001 тис. туристів [13] та 61,85 тис. [14].

Нижче представлені виділені нами причини популярності та особливості розвитку туризму Чорногорії.

Вражаючи різноманітність та мальовничість природи на порівняно невеликій території (площа Чорногорії 13812 км.кв.), унікальність цілого ряду природних об'єктів у поєднанні з багатою історико-культурною спадщиною зумовили різноманітність екскурсійних програм та можливість поєднати купально-пляжний відпочинок із різними видами туризму. Це загалом зумовило специфіку розвитку туризму в країні. Чорногорія визнана глобальною точкою біорізноманіття, що означає значне різноманіття екосистем та велику кількість видів флори та фауни [15]. Серед унікальних природних об'єктів слід відмітити Національний парк Скадарське озеро, Національний парк Дурмітор, каньйони річок Тара та Морача, Парк та гора Ловчен, Боко-Которська затока [19].

Тривалий час популярним туристичним об'єктом в Чорногорії залишається національний парк Скадарське озеро, основою якого є однойменне озеро – найбільше озеро на Балканському півострові. Воно розташоване на кордоні Чорногорії та Албанії в Зетсько-Скадарській долині на південному сході країни. Це єдиний національний парк, де переважають водні та водно-болотні екосистеми, також в парку представлені заплави, лісові й

карстові екосистеми [15]. Мальовниче й унікальне Скадарське озеро також представлено в екскурсійних програмах українських ТО [2; 3; 6; 9].

Природними перлинами Чорногорії та популярними об'єктами туризму є її каньйони. Вони популярні як серед любителів активного відпочинку (каньйонінг, скелелазіння, плавання тощо), так і серед поціновувачів більш спокійного відпочинку. Жодна європейська країна немає такої кількості та різноманітності каньйонів як Чорногорія. За кількістю та різноманітністю каньйонів Чорногорія номер один у Європі. Найбільш відомий серед них – це каньйон річки Тара, який розташований в національному парку Дурмітор. Каньйон річки Тара є найглибшим у Європі – 1300 м, а його протяжність більше, ніж 80 км. Це унікальне диво природи у складі Національного парку Дурмітор внесено до списку Світової спадщини ЮНЕСКО у 1980 році [11].

Боко-Которська затока – це ще одна унікальна природна перлина Чорногорії з не менш унікальною історико-культурною спадщиною. Це також об'єкт Спадщини ЮНЕСКО та один із найважливіших туристичних регіонів Чорногорії, де традиційно поширений купально-пляжний, екскурсійний туризм з видами, які набирають розвитку – оздоровчий, культурний, конгресовий, морський, спортивний тощо [12]. Входить до 10 найкрасивіших заток світу та є відповідно однією з найкрасивіших заток у Європі.

До найцікавіших туристичних об'єктів створених людиною варто віднести арочний міст Джурджевіча, штучний острів Богородиця на рифі, історичні частини міст Будва, Котор, Пераст, Ульцинь, монастирі Острог та Морача. Цей перелік об'єктів звісно, що можна продовжити, оскільки в Чорногорії їх є багато, і це свідчить про потенційні можливості країни відкривати туристам менш відомі об'єкти.

Площа Чорногорії, як вже зазначалося, невелика, проте різноманіття рекреаційно-туристичних ресурсів (природних, історико-культурних) вражає. Через різноманітність рельєфу та невелику площу території країни туристи мають можливість протягом одного дня побувати в різних частинах країни та відчувати цю різноманітність природи. Для прикладу наведемо одну з екскурсій, яку пропонує туристам ТО Adriatic Travel в екскурсійному турі до Чорногорії з відпочинком на морі "Країна гір і моря... Моя Чорногорія". Під час екскурсії "Каньйони через перевал Седло" туристи мандрують на північ країни,

яка є високогірною. Туристи знайомляться є каньйонами річок Піва та Тара, Півським озером, яке є найбільшим штучним озером в Чорногорії, здійснюють прогулянку в гори з можливістю оглянути Дурміторське кільце, Національний природний парк Дурмітор, високогірний перевал Седло, гору Пруташ, льодовикове Чорне озеро та православний чоловічий Півський монастир XVI століття [3]. Ця екскурсія не зважаючи на те, що має насичену програму, є одноденною, оскільки екскурсійні об'єкти розташовані на незначній відстані один від одного. Отже, невелика та компактна територія Чорногорії, де сконцентровано багато туристичних об'єктів, – це численні можливості для подорожей та ознайомлення за короткий час з багатьма відомими перлинами країни.

Надзвичайно мальовниче узбережжя Адриатичного моря Чорногорії традиційно поділяють на кілька рив'єр: Будванську, Ульцинську, Боко-Которську, Барську та рив'єру Герцег-Нові. Кожна з цих рив'єр має свої особливості. Варто відмітити, що рив'єри Чорногорії – це не тільки надзвичайно мальовниче узбережжя Адриатичного моря, але і курорти-міста з давньою історією та збереженою історико-культурною спадщиною, що створює більше можливостей для туризму. Таких міст-курортів у цій частині Чорногорії більшість. Наприклад, Будва, Котор, Пераст, Герцег-Нові тощо.

До Будванської Рив'єри – однієї з найбільш відомих та популярних, належать курорти – Будва, Бечічі, Рафаловичі, Святий Стефан, Мілочер, Петровац, Пржно. Туристична інфраструктура саме цієї рив'єри сьогодні є найкраще розвинутою. Боко-Которська рив'єра включає курорти Котор, Доброта, Ораховац, Пераст, Рисан, Морінь, Прчань, Тіват. Розташування цієї рив'єри в Боко-Которській затоці – одній з найкрасивіших заток світу, є головною причиною її популярності. До рив'єри Герцег-Нові відносять – Герцег-Нові, Баошічі, Біела, Дженовічі, Ігало, Каменарі, Кумбор, Нивиці. Розташована рив'єра у північній частині Адриатичного узбережжя Чорногорії, вона вирізняється численними мінеральними джерелами та лікувальними грязями. Барська рив'єра складається з курортів Утеха, Добра Вода, Шушань, Сутоморе, Чань, Бар. Вона розташована між Адриатичним морем і Скадарським озером та є найтеплішою, відповідно має найбільш тривалий купально-пляжний сезон. Ульцинська Рив'єра включає в себе курорти Ульцинь та Ада Бояна. Ця рив'єра знаходиться на кор-

доні з Албанією на самому півдні Чорногорії. Її вирізняють красиві піщані пляжі з базальтовим піском, який має лікувальні властивості, мальовничі краєвиди та триваліший, ніж в більшості інших рив'єр, купально-пляжний сезон.

Варто також відмітити унікальність національної кухні Чорногорії, яка через особливості історичного розвитку та географічного розташування поєднує в собі риси інших гастрономічних культур, зокрема, Італії, Греції та Туреччини. Національна кухня Чорногорії вирізняється більшим використанням молочних, м'ясних, рибних продуктів, овочів та фруктів у гірській частині країни та приморською кухнею на узбережжі Адриатичного моря, яка багата морепродуктами.

Нами був проведений аналіз готельної бази Чорногорії, представленої на офіційних сайтах ТО, які працюють на українському туристичному ринку [4-8; 10]. За результатами цього аналізу та за власними спостереженнями можна зробити висновки, що двома головними особливостями готельної бази є наступні:

а) готельна база представлена різними закладами розміщення від невеликих приватних віл, садиб, невеликих до більших за площею готелів, проте значний відсоток – це невеликі готелі;

б) в готелях мало представлена система харчування "все включено" та більш поширеними сьогодні є системи ВВ (сніданки) та НВ (сніданки та вечері).

Власні спостереження та аналіз інформації представленої на офіційних сайтах ТО, дає нам можливість також виділити такі головні особливості морських пляжів Чорногорії:

а) їхня різноманітність – від кам'янистих, галькових, піщано-галькових до піщаних. У країні більше ста пляжів, кожен з яких вирізняється красою, унікальністю та має свою родзинку.

б) більшість морських пляжів є муніципальними з платними послугами (шезлонги та парасольки). Готелів з приватними пляжами в Чорногорії небагато, є готелі, які орендують пляжі та такі пляжі доступні тільки відвідувачам готелів. Вхід на будь-який пляж в Чорногорії та підхід до моря безкоштовні для всіх туристів, оплата береться за користування шезлонгами та парасольками.

Як вже зазначалося, Чорногорія традиційно входить до найпопулярніших країн літнього відпочинку українських туристів. Тому є багато ТО, які мають пропозиції по Чорногорії

та представлені на українському туристичному ринку. Серед них слід відмітити Join UP!, Coral Travel, TEZ Tour, Kompas, Adriatic Travel, Accord Tour, ALF, Itravel тощо.

Аналіз пропозицій туристичних операторів по Чорногорії для українського туристичного ринку показав, що вони різноманітні та досить кількісні. Пропозиції представлені як пакетними турами, так і окремими послугами ТО:

– пакетні автобусні тури з відпочинком на морі, які включають проїзд автобусом, обрану систему харчування, проживання в готелі;

– пакетні автобусні екскурсійні тури з відпочинком на морі, які включають проїзд автобусом, обрану систему харчування, проживання в готелі, страхування, супровід керівника групи та можливість обрати додаткову послугу у вигляді екскурсій, які передбачені програмою туру і, які не включені до вартості туру;

– пакетні автобусні екскурсійні тури (такі тури охоплюють, крім Чорногорії, й інші країни);

– пакетні авіатури, які включають трансфер з аеропорту до готелю та з готелю до аеропорту, обрану систему харчування, проживання в готелі, страхування, авіапе-

реліт. Деякі туроператори надають додаткову послугу трансфер з міст України до аеропортів вильоту. Наприклад, ТО Join Up! надає туристам послуги трансферу до аеропорту в м. Кишинів з міст Вінниця, Житомир, Київ, Могилів-Подільський, Дніпро, Кривий Ріг, Кропивницький, Умань, Хмельницький, Кам'янець-Подільський-Чернівці та до аеропорту в м. Жешув з м. Львів [1].

– продаж авіаквитків,
– продаж автобусних квитків,
– підбір на запит туристів готелю з готельної бази ТО.

У таблиці 1 наведені результати проведеного нами аналізу пропозицій туристичних операторів, які представлені на українському туристичному ринку. Як видно з таблиці 1, у 2026 році найбільш різноманітні пропозиції у ТО ALF, Itravel та Kompas.

Чорногорія сьогодні для більшості організованих українських туристів – це не цілорічний туристичний напрямок, а тільки сезонний. Старт сезону розпочинається у кінці квітня або на початку травня та завершується у жовтні. Саме тому сьогодні пропозиції туроператорів стосуються тільки теплого періоду року. Тобто періоду, коли відкритий купально-пляжний сезон у Чорногорії. Автобусні програми

Таблиця 1

Пропозиції туристичних операторів на українському туристичному ринку по Чорногорії у 2026 році

Назва ТО	Пакетні автобусні тури з відпочинком на морі	Пакетні автобусні екскурсійні тури з відпочинком на морі	Пакетні екскурсійні тури	Пакетні авіатури	Авіаквитки	Автобусні квитки	Пропозиції готелів
Accord Tour	+	+	+	-	-	-	-
Adriatic Travel	-	+	+	-	-	-	-
ALF	+	+	-	+	+	+	+
Coral Travel	-	-	-	+	-	-	+
Itravel	+	+	+	+	-	+	+
Join UP!	+	-	-	+	+	+	+
Kompas	+	-	-	+	+	+	+
Tango Travel	+	+	+	-	-	+	-
TEZ Tour	+	-	-	-	-	+	+

+ наявність пропозиції, - відсутність пропозиції

Джерело: сформовано авторами на основі [2-10]

досить різноманітні, оскільки більш доступні, на відміну від авіа перельотів. В таблиці 2 представлені результати аналізу інформації про старт автобусних програм до Чорногорії від різних ТО. Як видно з таблиці, більшість пропозицій припадає на травень місяць.

Географія старту автобусних турів або трансферів до Чорногорії та місця посадки туристів по маршруту сьогодні також є досить різноманітною й охоплює Львів, Київ, Одесу, Житомир, Рівне, Стрий, Мукачево тощо [2-4; 6-10]. Це ще раз підтверджує зростання

Таблиця 2

Дати стартів автобусних програм від ТО до Чорногорії у 2026 році

Назва ТО	Автобусні екскурсійні тури з відпочинком на морі	Автобусні екскурсійні тури	Автобусні тури з відпочинком на морі	Трансфер до морських курортів
Accord Tour	21.05	21.05	21.05	-
Adriatic Travel	26.04	25.04	-	-
ALF	10.06	-	24.03	24.03
Itravel	20.05	19.05	27.05	27.05
Join UP!	-	-	02.06	02.06
Kompas	-	-	30.05	30.05
Tango Travel	10.06	-	10.06	10.06

- відсутність пропозиції

Джерело: сформовано авторами на основі [2-4; 6-9]

Таблиця 3

Туристичні продукти ТО Adriatic Travel у 2026 році

Пропозиції ТО	Назви турів та їх тривалість	Дати початку турів						
		Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень
Автобусні екскурсійні тури з відпочинком на морі	«Країна гір і моря... Моя Чорногорія»		01	09, 18, 27	06, 15, 24	02, 11, 20, 29	07, 16, 25	
	«Вітаю, Montenegro!»			14, 23	02, 11, 20, 29	07, 16, 25	03, 12, 21, 30	
	«Вдала ідея - відпустка в Чорногорії»			05, 14, 18, 23, 27	02, 06, 11, 15, 20, 24, 29	02, 07, 11, 16, 20, 25, 29	03, 07, 12, 16	
	«Морські історії в серці Чорногорії»			05, 14, 18, 23, 27	02, 06, 11, 15, 20, 24, 29	02, 07, 11, 16, 20, 25, 29	03, 07, 12, 16	
	«Чорногорія - перлина Балканської Адриатики»			05, 14, 18, 23, 27	02, 06, 11, 15, 20, 24, 29	02, 07, 11, 16, 20, 25, 29	03, 07, 12, 16	
Автобусні екскурсійні тури	«Подорож Балканами: Хорватія, Чорногорія, Албанія, Македонія та Боснія і Герцеговина»	25	02, 16, 30	06, 13, 20, 27	04, 11, 18, 25	01, 08, 15, 22, 29	05, 12, 19, 26	03, 10, 17, 24, 31
	«Романтика Адриатики: Хорватія та Чорногорія!»	26	03, 10, 31	07, 14, 21, 28	05, 12, 19, 26	02, 09, 16, 23, 30	06, 13, 20, 27	04, 11, 18, 25

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

Таблиця 4

Пропозиції польотних програм ТО по Чорногорії у 2026 році

Назва ТО	Аеропорт вильоту та прибуття	Дата старту польотних програм та періодичність вильотів
ALF	Кишинів → Тиват	31.05.2026 вівторок, четвер, неділя
Itravel	Кишинів → Тиват	31.05.2026 вівторок, четвер, п'ятниця, неділя
	Варшава → Тиват	09.06.2026 вівторок, четвер, субота
	Краків → Тиват	01.05.2026 щодня, крім неділі
Join UP!	Таллін → Тиват	07.05.26 вівторок, четвер, неділя
	Ріга → Тиват	10.05.26 неділя
	Вільнюс → Тиват	03.05.26 середа, п'ятниця, неділя
	Кишинів → Тиват	09.06.25 понеділок, четвер, п'ятниця, неділя
Coral Travel	Кишинів → Тиват	31.05.2026 вівторок, четвер, неділя
Kompas	Кишинів → Тиват	31.05.2026 вівторок, четвер
	Катовіце → Підгориця	02.06.2026 вівторок, четвер, субота, неділя

Джерело: сформовано авторами на основі [4-8]

попиту на напрямок Чорногорія та такий туристичний продукт.

Варто відзначити не тільки різноманітність автобусних туристичних продуктів ТО, але і їхню періодичність протягом сезону. У таблиці 3 наведені приклади туристичних продуктів ТО Adriatic Travel, які представлені двома видами пропозицій, та дати виїздів. Більш кількісно представлені є екскурсійні програми з відпочинком на морі з кількома виїздами на тиждень в період з червня по жовтень. Подібними за кількістю та різноманітністю, проте різними за наповненням, є пропозиції ТО Itravel [6].

Пропозиції ТО до Чорногорії, як вже зазначалося, охоплюють також і польотні програми з різних міст Європи. У таблиці 4 наведені результати аналізу інформації про старт польотних програм до Чорногорії у 2026 році (чартерні та регулярні рейси). Як видно з таблиці 4, найбільше вильотів відбувається з м. Кишинів (Республіка Молдова) до аеропорту в м.Тиват (Чорногорія) і всі туроператори пропонують кілька вильотів на тиждень.

Висновки. Серед основних причин популярності Чорногорії нами відзначена вражаюча різноманітність та мальовничість природи на порівняно невеликій території й унікальність цілого ряду природних об'єктів, що у поєднанні з багатою історико-культурною спадщиною зумовили багатство екскурсійних програм і можливість поєднати купально-пляжний відпочинок із різними видами туризму.

Автобусні та польотні програми ТО у 2026 році до Чорногорії стартують з кінця квітня і завершуються наприкінці жовтня. Пік пропозицій ТО очікувано припадає на літні місяці. Щороку географія старту автобусних турів або трансферів до Чорногорії як і польотних програм стає все більш різноманітною, що свідчить про збільшення попиту серед українських туристів на цю країну. Подальші дослідження в цьому напрямку будуть продовжені та будуть представлені більш детальним аналізом різних видів пропозицій туристичних операторів по Чорногорії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрусак, Н., Аніпко, Н. (2024). Туристичні продукти туроператора Join Up! в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія*, (849), 56-62.
2. Офіційний сайт туристичного оператора Accord tour. URL: <https://www.accordtour.com/> (дата звернення: 26.01.2026)
3. Офіційний сайт туристичного оператора Adriatic Travel. URL: <https://adriatic-travel.com.ua/tour/paryzh-misto-kokhanna#program> (дата звернення: 15.01.2026)
4. Офіційний сайт туристичного оператора ALF. URL: <https://alf.ua/> (дата звернення: 20.01.2026)
5. Офіційний сайт туристичного оператора Coral Travel. URL: <https://agency.coraltravel.ua> (дата звернення: 16.02.2026)
6. Офіційний сайт туристичного оператора Itravel. URL: <https://www.i-travel.com.ua> (дата звернення: 02.02.2026)
7. Офіційний сайт туристичного оператора Join UP! URL: <https://joinup.ua/uk> (дата звернення: 10.01.2026)
8. Офіційний сайт туристичного оператора Kompas. URL: <https://online.kompastour.com/> (дата звернення: 20.01.2026)
9. Офіційний сайт туристичного оператора Tango Travel. URL: <https://tangotravel.com.ua/> (дата звернення: 03.03.2026)
10. Офіційний сайт туристичного оператора TEZ Tour. URL: <https://feerie.com.ua/ua> (дата звернення: 10.03.2026)
11. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <https://whc.unesco.org/en/list/> (дата звернення: 24.01.2026)
12. Visit Montenegro. Tourist Destinations in Montenegro. URL: <https://www.visit-montenegro.com/destinations/zabljak/attractions/tara-river/> (дата звернення: 22.02.2026)
13. Arrivals and overnights of tourists, total. MONSTAT - Montenegro Statistical Office. URL: [https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2023/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202023%20\(1\).pdf](https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2023/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202023%20(1).pdf) (дата звернення: 23.02.2026)
14. Arrivals and overnights of tourists, total. MONSTAT – Montenegro Statistical Office. URL: <https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2024/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202024.pdf> (дата звернення: 27.02.2026)
15. Constructive Voices 2021-2025. Montenegro. URL: <https://constructive-voices.com/uk/montenegro-sacred-natural-sites-and-biodiversity/> (дата звернення: 11.03.2026)
16. Jakšić A., Janković M., Šerić N. (2019). Montenegro as a high-quality health tourism destination: Trends and Perspectives, *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, Volume 8 (3), 1-9. URL: https://www.researchgate.net/publication/333248336_Montenegro_as_a_high-quality_health_tourism_destination_Trends_and_Perspectives (дата звернення: 10.02.2026)
17. Micić J., Denda S., Petrović M. (2018): Tourism policy in Montenegro – current situation and future challenges, 7th International Congress "Hospitality as a Quality Factor of Tourist Destination Offer and Competitiveness", Belgrade, 481-489. URL: https://www.researchgate.net/publication/328743611_Tourism_Policy_in_Montenegro_-_Current_Situation_and_Future_Challenges#fullTextFileContent (дата звернення: 24.01.2026)
18. Montenegro tourism industry outlook 2024-2008. URL: <https://www.reportlinker.com/clp/country/6226/726450> (дата звернення: 01.03.2026)
19. Official website of the National Tourism Organization of Montenegro. Canyons of Montenegro. URL: <https://www.montenegro.travel/en/unique-montenegro/canyons-of-montenegro> (дата звернення: 21.01.2026)
20. Statistical Office of Montenegro. URL: <https://monstat.org/eng/page.php?id=2034&pageid=43> (дата звернення: 18.01.2026)
21. Szymańska W., Wiśniewska A. (2019). Changes on the tourism services market in Montenegro, *Journal of Geography, Politics and Society*, 9(3), 42–49. URL: https://www.academia.edu/57247485/Changes_on_the_tourism_services_market_in_Montenegro_in_2007_2017?email_work_card=title (дата звернення: 28.01.2026)
22. Vukčević N., Vukčević N. (2020), CULTURAL TOURISM OF MONTENEGRO, *Journal of Awareness*, Volume 5, 527-534. URL: https://www.academia.edu/125878641/Cultural_Tourism_of_Montenegro?email_work_card=thumbnail (дата звернення: 10.03.2026)

REFERENCES:

1. Andrusiak, N., Anipko, N. (2024). Turystychni produkty turoperatora Join Up! v umovakh voiennoho stanu [Join Up! tour operator's travel products under martial law]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu : Heohrafiia*, (849), 56-62. (in Ukrainian)

2. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Accord tour [The official website of the tour operator Accord Tour]. Available at: <https://www.accordtour.com/> (accessed January 26, 2026)
3. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Adriatic Travel [The official website of the tour operator Adriatic Travel]. Available at: <https://adriatic-travel.com.ua/tour/paryzh-misto-kokhannya#program> (accessed January 15, 2026)
4. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora ALF [The official website of the tour operator ALF]. Available at: <https://alf.ua/> (accessed January 20, 2026)
5. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Coral Travel. [The official website of the tour operator Coral Travel]. Available at: <https://agency.coraltravel.ua> (accessed February 16, 2026)
6. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Itravel [The official website of the travel operator Itravel]. Available at: <https://www.i-travel.com.ua> (accessed February 2, 2026).
7. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Join UP! [The official website of the tour operator Join UP!]. Available at: <https://joinup.ua/uk> (accessed January 10, 2026)
8. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Kompas [The official website of the travel operator Kompas]. Available at: <https://online.kompastour.com/> (accessed January 20, 2026)
9. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora Tango Travel [The official website of the travel operator Tango Travel]. Available at: <https://tangotravel.com.ua/> (accessed March 3, 2026)
10. Ofitsiyni sait turystychnoho operatora TEZ Tour [The official website of the tour operator TEZ Tour]. Available at: <https://feerie.com.ua/ua> (accessed March 10, 2026)
11. Ofitsiyni sait Svitovoi spadshchyny YuNESKO [UNESCO's official website] Available at: <https://whc.unesco.org/en/list/> (accessed January 24, 2026)
12. Visit Montenegro. Tourist Destinations in Montenegro. Available at: <https://www.visit-montenegro.com/destinations/zabljak/attractions/tara-river/> (accessed February 22, 2026)
13. Arrivals and overnights of tourists, total. MONSTAT - Montenegro Statistical Office. Available at: [https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2023/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202023%20\(1\).pdf](https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2023/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202023%20(1).pdf) (accessed February 23, 2026)
14. Arrivals and overnights of tourists, total. MONSTAT - Montenegro Statistical Office. Available at: <https://monstat.org/uploads/files/TURIZAM/ukupno/2024/Arrivals%20and%20overnights%20of%20tourists%20total%202024.pdf> (accessed February 27, 2026).
15. Constructive Voices 2021-2025. Montenegro. Available at: <https://constructive-voices.com/uk/montenegro-sacred-natural-sites-and-biodiversity/> (accessed March 11, 2026)
16. Jakšić A., Janković M., Šerić N. (2019). Montenegro as a high-quality health tourism destination: Trends and Perspectives, *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, Volume 8 (3), 1-9. Available at: https://www.researchgate.net/publication/333248336_Montenegro_as_a_high-quality_health_tourism_destination_Trends_and_Perspectives (accessed February 10, 2026)
17. Micić J., Denda S., Petrović M. (2018): Tourism policy in Montenegro – current situation and future challenges, 7th International Congress "Hospitality as a Quality Factor of Tourist Destination Offer and Competitiveness", Belgrade, 481-489. Available at: https://www.researchgate.net/publication/328743611_Tourism_Policy_in_Montenegro_-_Current_Situation_and_Future_Challenges#fullTextFileContent (accessed January 24, 2026)
18. Montenegro tourism industry outlook 2024-2008. Available at: <https://www.reportlinker.com/clp/country/6226/726450> (accessed March 10, 2026)
19. Official website of the National Tourism Organization of Montenegro. Canyons of Montenegro. Available at: <https://www.montenegro.travel/en/unique-montenegro/canyons-of-montenegro> (accessed January 21, 2026)
20. Statistical Office of Montenegro. Available at: <https://monstat.org/eng/page.php?id=2034&pageid=43> (accessed January 18, 2026)
21. Szymańska W., Wiśniewska A. (2019). Changes on the tourism services market in Montenegro, *Journal of Geography, Politics and Society*, 9(3), 42–49. Available at: https://www.academia.edu/57247485/Changes_on_the_tourism_services_market_in_Montenegro_in_2007_2017?email_work_card=title (accessed January 28, 2026)
22. Vukčević N., Vukčević N. (2020), CULTURAL TOURISM OF MONTENEGRO, *Journal of Awareness*, Volume 5, 527-534. Available at: https://www.academia.edu/125878641/Cultural_Tourism_of_Montenegro?email_work_card=thumbnail (accessed March 10, 2026)

Дата надходження статті: 31.03.2026

Дата прийняття статті: 20.04.2026

Дата публікації статті: 23.04.2026